

2
På grund af, genom vederborande
Kronolänsmann, erhållen förfrågan
får jag härmed förklara mig
viljig att åtaga mig skötandet
af en möjlig blifvande post-
station i Aualfsbäckens under en
tid af tre år mot en årlig re-
sättning af ett hundra femtio /150/
kronor.

Jag kunde möjlig åtaga mig
denne befattning för ännu något
lägre belopp men i betraktande
deraf att det sannolikt blifve
fyra postdagar i veckan (onsdag
och lördag från Trändefors och två
dagar samt måndag och torsdag
från Stigen ^{och} två Trändefors) och
som jag ännu är lite ^{delo} oviss om
ett blifvande kontraktets bestäm-
melse och delo om göromålen

många kan jag, åtrinstone
för närvarande, icke utåtta
resättningen lägre.

Ålders- och frjidsbetyg bifogas.

Aualfsbäck, Trändefors den 20 Jan. 1894.
L. Lindström

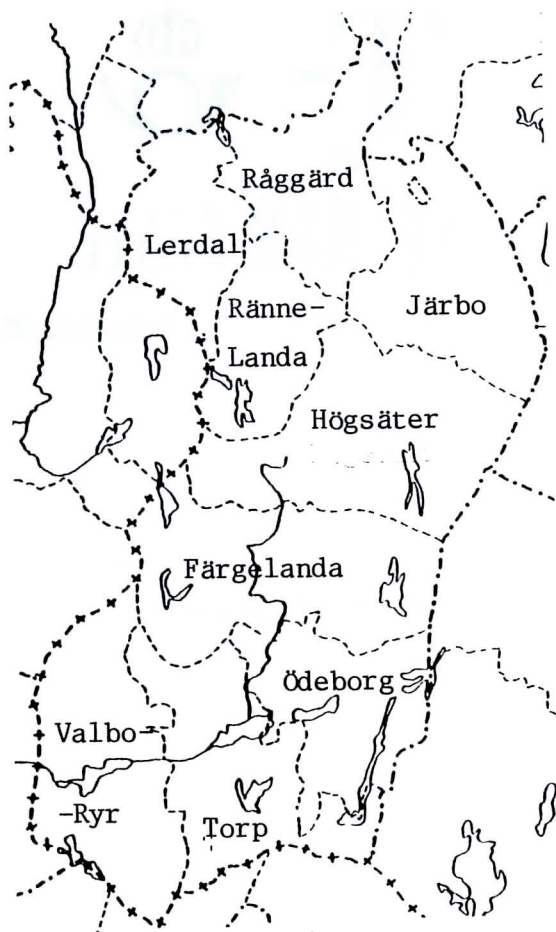
POST- historia från

VALBO HÄRAD I DALSLAND

Erik Lindgren

Förlagan tillverkad år 1991

Posthistorisk skriftserie 175

Posthistoria från Valbo härad i Dalsland

Valbo härad i Dalsland, som omfattar nio socknar, bjuder trots sin litenhet på en växlingsrik posthistoria. Den första fasta postanstalten inrättades visserligen så sent som 1870 och bara fem s k kronobrevbäringspoststationer inrättades år 1875, men försöken att få egna poststationer var flera och namnändringar har gjort området intressant och i vissa avseenden till och med svårförståeligt.

I det följande har jag försökt att kortfattat redovisa posthistorien fortlöpande i kronologisk ordning. I några fall har jag gjort "djupdykningar" för att lämna några konkreta exempel på hur kampen gick för att få bättre kommunikationsservice.

	Poststation	1870-04-01--1895-07-27
		1930-11-01--1978-09-30
STIGEN (Färgelanda socken)	(Lokal)postkontor	1978-10-01--

Poststationer, d v s den form av fast postanstalt som började inrättas år 1861 efter ett generellt medgivande av regeringen i mars 1860, skulle enligt ett beslut av poststyrelsen vara avvecklade eller omorganiserade före den 1 juli 1979. För poststationen i Stigen gjordes denna förändring på hösten 1978 genom att den organiserades som lokalpostkontor, en term som från och med 1986 ändrades till enbart postkontor för snart sagt samtliga fasta postanstalter i landet.

Poststationen i Stigen var vid omorganisationstillfället mer än sekelgammal. När den öppnades den 1 april 1870, fanns det bara ca 300 poststationer i hela landet. Amelie Garp utnämndes till föreståndare. Hon hade redan förvärvat postvana genom tjänstgöring som postbiträde vid postkontoren i Moholm och Onsala.

Vid kommunalstämman med Färgelanda församling i sockenstugan den 29 oktober 1877 fick protokollets sjätte paragraf följande lydelse:

"Socknemännen framhöll den olägenheten som är rådande, att Stigens poststation blivit lagd i kanten på socknen och alla korresponderande därigenom har en stor olägenhet och ville uttala sin önskan att åtgärder bleve vidtagna för att få antingen Stigens poststation flyttad till Dyrtorp eller Färgelanda, eller en ny poststation å någondera stället anlagd, och uppdrog församlingen åt ordföranden Fanjunkare J A Nordström, att ställa sig i spetsen för detta förslags bringande till fullbordan".

När framställningen gjordes i detta ärende till poststyrelsen den 4 december 1877, intygade kronolänsmännen Bergmark och Lundbohm samt kyrkoherde Ferlin och godsägare Skarin, "att poststationens förflyttande från Stigen till Färgelanda eller Dyrtorp skulle verka till undanröjande av många olägenheter för såväl allmänheten som särskilt ortens ämbets- och tjänstemän".

Men socknen delades tydligen i två läger för det kom moteld i ett fem foliosidor långt brev till poststyrelsen, daterat Stigen den 27 december 1878. Det innehöll bl a inledningsvis följande text:

"Det förefaller oss i första rummet märkligt att fråga om poststationens förflyttande kunnat till Kungl. Generalpoststyrelsen framställas i form av en kommunalstämmoförhandling då detta ärende icke i vederbörlig ordning blivit församlingen kungjort att föredragas i stämman den 29 oktober 1877, utan vid nämnde tillfälle efter stämmans slut förekom endast som samtalsämne eller enskild överläggning emellan ordföranden och några kyrkan närboende".

Efter en ingående redovisning av skäl emot flyttning av poststationen avslutades det av många personer undertecknade brevet med följande ord:

"Då uti sökandenas yrkande icke kan skönjas någon enda nämnvärd, för allmänheten fördelaktig förändring förenad med poststationens flyttande från Stigen utan det endast tycks vara ett önskningsmål för vissa personer att så kunde ske, anhålla vi ödmjukast att hos Kungl. Generalpoststyrelsen icke fästes avseende vid sökandenas framställning".

Vid remissbehandlingen framhöll Amelie Garp att Stigen var "den enda plats i orten där någon egentlig rörelse förekom och i följe därav betydande korrespondens". Sedan postmästare Johan Adolf Petersson i Vänersborg förklarar att behovet att flytta poststationen inte syntes "vara över hövan stort"

ansåg poststyrelsen vid föredragning den 18 mars 1878 att ärendet inte borde föranleda till vidare åtgärd.

Så småningom blev den framväxande järnvägen orsak till förändring. Den 28 juli 1895 togs Lelången-banan i bruk för allmän trafik. De nya byggnaderna utmed järnvägen blev självskrivna platser för poststationer och närliggande lantpoststationer drogs in. Detta drabbade också Stigen när en förenad poststation inrättades i Färgelanda järnvägsstation.

Visserligen kämpade Amelie Garps efterträdare, godsägaren Magnus Andersson för att få behålla poststationen i Stigen. Innan han ännu fått sin uppsägning skrev han bl a följande till poststyrelsen den 15 september 1894:

"Östra Stigens egendom, där poststationen nu är förlagd, kommer genom indragandet av postanstalten att till närmaste station under byggnad varande Uddevalla-Lelångens järnväg få en halv mil, och hur obekvämt detta blir i postalt hänseende kan man lätt inse, då man tar i betraktande att nu nämnda egendom och därtill gränsande Västra Stigen finnas ljusfabrik, färgeri, såg- och kvarnverk, som sysselsätta omkring 200 arbetare".

Den invändningen liksom flera andra protester var förgäves. Postnamnet Stigen skulle återkomma 35 år senare. Det var ändå på vippen att dess pånyttfödelse gått om styr. När postdirektionen i västra distriktet den 9 januari 1930 hade begärt att "poststation måtte inrättas inom östra Stigens industrisambälle", fick man nämligen underrättelse om att yllefabriken skulle lägga ned verksamheten tills vidare. Därmed bortföll det tyngsta underlaget för en poststation och den 9 februari 1930 begärde postdirektionen hos poststyrelsen att "med frågan om poststations inrättande i östra Stigen måtte få anstå tills vidare".

I en skrivelse den 26 augusti 1930 meddelade Stigens AB att verksamheten vid fabrikena i Stigen hade återupptagits och hemställde därför om att den planerade poststationen skulle komma till stånd. Lokal kunde upplåtas i kontorsbyggnaden och som förståndare lanserades kontoristen Astrid Myrén.

Poststationen öppnades den 1 november 1930 och Astrid avgick som föreståndare den 31 mars 1948, nu med efternamnet Strömberg. Ulla Ingrid Andersson efterträdde henne men blev redan 1952 avlöst av Ebba Lovisa Karlsson. Hon lämnade i sin tur i mars 1965 över till Gunhild Lindskog, som närmast kom från Lane efter att under en tid ha tjänstgjort vid den

förenade poststationen i Nättjebacka efter faderns avgång där. Efter 43 år i Postens tjänst pensionerades hon i september 1973, varefter befattningen som poststationsföreståndare hölls vakant i avvaktan på omorganisation.

Poststationen fick termen lokalpostkontor 1978, som nämnts inledningsvis och kallas sedan 1986 blott postkontor. Postutdelningen utgår från Färgelanda.

KRONOBREVBÄRINGSREFORMEN

En översiktlig sammanfattning
av innebörden och följderna

En mycket stor reform av postdistributionen började genomföras i ungefär hälften av de svenska länen år 1874. Då började postverket ta över ansvaret för kronobrevbäringen, som funnits sedan lång tid före postverkets födelse. Kronobrevbäringen ersattes med ett stort antal nya postgångar samt poststationer, "en i var socken, där så behövdes". Resultatet av just denna reform är kanske det som mest påtagligt speglas i verksamheten på det lokala planet under förra århundradets sista decennier. Mängder av protokoll skvallrar om vilken betydelse reformen hade för de olika socknarna. De speglar hur församlingar som inte fick del av förbättring gjorde sig påminta i kampen för rättvisa, sett från deras egna utgångspunkter. För hembygdsforskare har handlingar i anslutning till denna reform största intresse.

Efter en omfattande utredning i samråd med länsstyrelserna preciserades det konkreta sättet för att genomföra reformen i en kunglig förordning den 5 december 1873. Från 1874 års ingång kunde 530 nya poststationer inrättas och ett år senare ungefär lika många. Den ursprungliga avsikten var att genomföra omorganisationen 1874 över hela landet, men i hälften av länen måste det anstå. Till grund för uppskov hade länsstyrelserna åberopat "så väl i orterna pågående järnvägsanläggningar, vilka då de fullbordas, måste föranleda en väsentlig omreglering av postförbindelserna, som ock ännu på prövning beroende frågor om förändrad indelning i fögderier och härad m m".

Ett annat skäl till försening av omorganisationen uppgavs vara uteblivna anbud på postföring eller att avgivna anbud befunnits oantagbara vid poststyrelsens prövning. För Älvs-

borgs län kan man säga att reformen i stort sett genomfördes med 1875 års ingång. Det totala antal nya poststationer som hade inrättats på grund av att postverket övertog kronobrevbäringen, uppgick till 1141, när poststyrelsen redovisade resultatet i sitt brev till regeringen den 25 juni 1875.

Det viktigaste målet för postverket när kronobrevbäringen upphörde, kan sägas ha varit att tillgodose den statliga och kommunala lokalförvaltningens behov. Detta speglas bland annat i valet av plats för många av de nya poststationerna hos eller nära en kronofogde, en länsman eller till och med en fjärdingsman. Däremot tycks reformens tillskyndare, generaldirektör Wilhelm Roos, inte ha haft den åsikten att de kommunala befattningshavarna var helt så beroende av att få posten bekvämt till sig. Bland de problem som han berörde när han redovisade till regeringen resultatet av reformen med kronobrevbäringens upphörande kan nämnas de kommunala uppdragstagarnas ovilja att bege sig till en närbelägen poststation för att hämta post. De hade vant sig vid att få den utdelad av kronobrevbäraren i bostaden.

Ur den sammanfattning med uppgifter på nya postgångar och poststationer, som poststyrelsen redovisade till regeringen, citeras här nedan de siffror som lämnades den 25 juni 1875:

Trpt från 1874	Län	Antal nya åkande poster	Antal nya gående poster och sjöposter	Antal nya poststationer
	B	18	22	69
	C	14	5	34
	D	9	3	35
	E	14	13	43
	L	2	8	21
	M	28	7	49
	O	5	15	42
	P	19	34	91
	R	25	15	77
	S	11	10	70
	T	11	6	37
	Y	4	7	16
	Z	7	5	27
	<u>Summa</u>			<u>1 141</u>

Under år 1874 hade reformen genomförts i stora delar av Skåne, vilket förklarar de förhållandevis låga siffror som redovisas för L och M län.

Av andra skäl än kronobrevbäringsreformen inrättades poststationer efter hand, många förenade med järnvägsstationer. Totala antalet nya poststationer under år 1874 var 671, under år 1875 658 och under 1876 81. Några av de mest olönsamma drogs in och nettoökningen i poststationsbeståndet blev 623 under år 1874 och 642 under år 1875.

Poststation	1875-01-01--1895-07-27
Namn Ellenö	1888-10-01--
Järnvägspoststation	1895-07-28--1964-09-26

Hedentorp (Ellenö) (Torps socken)

I ett brev till landshövdingen i Älvsborgs län, daterat den 17 december 1874 refererade poststyrelsen till skrivelser från landshövdingen den 8 och 29 oktober, den 5 november samt den 12 december 1874 "rörande de postanstalter och postgångar, vilkas inrättande vore erforderligt i följd av kronobrevbäringsens upphörande". Länsstyrelsen hade låtit upprätta kontrakt om befattningarna som föreståndare för de nya poststationerna och om befordran av posten på nya linjer. Nu bekräftade poststyrelsen i punkt efter punkt att kontrakten blivit godkända, eller i åtskilliga fall att de inte kunnat godkännas.

I en av de punkter som rörde Sundahls fögderi kunde man läsa att ett kontrakt godkänts "rörande uppehållande av poststationsföreståndaretjänst i Torp under benämning Hedentorp, till undvikande av förväxling med postexpeditionen Torp (i Västernorrland), med possessionaten J Jansson mot årligt arvode av kr 50:-

Poststationen hänfördes till Kvistrums förvaltningsområde och som överordnad chef fick J Edvard Jansson postmästaren G E Rundberg i grannlänet. Efter arkivhandlingar att döma var denne man mycket stridbar och tycks ha haft lätt för att bli ovän med människor som han kom frotterades med i tjänsten. Några veckor in på det nya året, innan datumstämpel och alla erforderliga inventarier hunnit levereras, anmälde Rundberg till poststyrelsen, att Jansson vägrade "att tjänstgöra å Hedentorps station under skäl att han med poststyrelsen uppgjort kontrakt att sköta poststation i Ellenö".

Jansson var ägare till säteriet Ellenö och vill nu, som han skrev, rätta till "det möjliga misstaget innan t ex stämpeln från Stockholm avgått". Det är mänskligt att han ville ha sitt eget fastighetsnamn i stämpeln och inte namnet på en gård någon kilometer därifrån. Genom postmästare Rundberg fick han ändå acceptera poststyrelsens besked "att oaktat omförmälda benämning, poststationen skall ha sitt läge i Ellenö, där föreståndaren är boende".

Det skulle dröja mer än 13 år innan det blev rättelse i den riktning Jansson önskade. Stämpeln med namnet HEDENTORP var i bruk så länge att dess avtryck inte har blivit någon raritet. Den 1 oktober 1888 genomfördes namnändringen officiellt. Dessförinnan hade många vindar blåst kring poststationen som varit nära indragning.

Postmästare Rundberg föreslog i ett brev till poststyrelsen den 26 februari 1879 att poststationen i Hedentorp skulle dras in. Mot detta hade länsstyrelsen i Göteborg inte någon invändning men däremot kronolänsmannen i Hagen. Han gjorde gällande att postmästare Rundberg lämnat för låga sifferuppgifter i statistiken för Hedentorp.

Nu trädde länsstyrelsen i Älvsborg in i bilden och avstyrkte postmästare Rundbergs förslag. Det föll i god jord i poststyrelsen och ärendet utvecklades i stället till en strid mellan postmästarna i Strömstad och Kvistrum om vilka poststationer som skulle lyda under respektive postkontor.

Den avoghet som stundtals lyste genom i postmästare Rundbergs agerande syntes som bortblåst när han i juli 1888 tillstyrkte poststationsföreståndare Janssons välmotiverade förslag om att ändra poststationens namn från Hedentorp till Ellenö.

Jansson var mycket järnvägsintresserad och tillhörde styrelsen för Lelängen-banan. Han fick kontrakt om att uppföra några av järnvägens byggnader. När järnvägen öppnades för trafik, flyttades poststationen den 28 juli 1895 till stationshuset. Där tog stationsföreståndaren Gustav Hjalmar Rådström över ansvaret för posten med 300 kr i årsarvode för denna del av sysslan. Det höjdes till 360 kr med 1899 års ingång.

Den 6 oktober 1900 blev Frans Linus Ehnar föreståndare och därefter har följande järnvägsanställda ansvarat för posten i Ellenö till poststationens indragning den 26 september 1964 i anslutning till järnvägens nedläggning: Gustaf Daniel Olsson (1916-1932), Axel Frid (1932-1938), Lars Birger Lars-

son (1938-1947), Johan Gotthard Larsson (1947-1948), Karl Gustaf Åke Granbäck (1948-1950), Erik Viktor Nylander (1950-1952), Gustaf Herbert Levin (1953-1961) och Ivar Herbert Larsson (1961-1964).

Under perioden 1 november 1936-30 november 1938 expedierades posten till postombudet i Flatebyn över poststationen i Ellenö. I dess datumstämpel fanns gravyren ELLENÖ POB 1.

Poststation	1875-01-01--1895-07-27
Namn Tångelanda	1887-10-01--
Järnvägspoststation	1895-07-28--1900-10-31
Poststation	1902-02-01--1950-08-31

Högsäter (Tångelanda) (Högsäters socken)

Med handlanden A Jacobsson tecknades ett kontrakt om att svara för skötseln av Högsäters poststation, som inrättades den 1 januari 1875. Mellan Högsäter och den samtidigt öppnade poststationen i Rennelanda inrättades gångpost. Förre soldaten Anders Kron i Stenstorp fick kontrakt om denna med en ersättning av 76 öre per mil. Till Högsäter kom posten via den långa linjen mellan Vänersborg och Strand, där posten kördes med häst och vagn två gånger i veckan i vardera riktningen.

Jacobsson skrev den 23 mars 1875 till poststyrelsen att om hans årsarvode på 50 kr inte höjdes till 200 kr sade han upp kontraktet. Postmästare Petersson i Vänersborg tillstyrkte ansökan och poststyrelsen gick med på kravet. En ytterligare höjning, nu till 300 kr beviljades med 1878 års ingång.

Poststationen namnändrades till Tångelanda i samband med flyttning och Noak Persson blev föreståndare. Hans kontrakt sades upp i anslutning till att Lelången-banan blev öppnad för allmän trafik och poststationen flyttades till Tångelanda järnvägsstation, där stationsföreståndaren Axel Herman Hansson fick ansvar för posten från den 28 juli 1895. Han följdes redan i december samma år av Anders Gustaf Öqvist, som fick uppleva att poststationen drogs in med utgången av oktober 1900.

Det var en av järnvägsföretaget planerad indragning som spåras i ett brev den 25 augusti 1900 från Robert Fagerlind vid Lelången-banans trafikchefsexpedition. Han började sitt brev med dessa rader:

"Har härmed äran meddela, att om någon tid, cirka 2 månader, kommer järnvägsstationen Tångelanda att indragas och i stället öppnas station vid Skällsäter, beläget 8 km från Tångelanda och 9 km från Bäckefors".

Efter en remissgång trädde ändringen i kraft enligt planen och järnvägens stationsföreståndare Anders Gustaf Öqvist fick flytta till Skällsäter, där han också fick hand om posten. Mera om poststationen längre fram i detta häfte i anslutning till övriga förenade poststationer.

Men i Tångelanda blev det naturligtvis sämre postservice i och med flyttningen. När missnöjesyttringar hade kommit upprepade gånger skrev postinspektör Otto Schütz i Göteborg bl a följande till poststyrelsen den 6 december 1901:

"Sedan vederbörande landstatstjänstemän och postfunktionärer ha såsom sin åsikt uttalat behovet av vidtagande av åtgärd för avhjälpande av de för korrespondenterna i Tångelanda inträdda olägenheterna, får jag vördsammast hemställa att, såsom det för postverket otvivelaktigt billigaste sättet till frågans ordnande, poststation av första klassen ånyo nrättas i Tångelanda, Högsäters församling av Älvsborgs län, nämligen i omedelbar närhet av Tångelanda hållplats, med Uddevalla såsom överordnat postkontor, samt att utväxling av post mellan poststationen och två postförande bantåg om dagen bestämmes skola äga rum.

Det dröjde inte länge förrän en lantpoststation med namnet Tångelanda kunde öppnas den 1 februari 1902. Handlanden Carl Johan Edberg blev föreståndare med 200 kr i årsarvode. Han ersattes med 1905 års ingång av tf kronolänsmannen Carl Gabriel Branzell, som fick ersättningen höjd till 360 kr. Så värst länge hade han inte glädje av detta, för Edberg tog tillbaka befattningen efter jämnt ett år.

Dessförinnan hade ett antal personer i Jolsäter och Öxnäs försökt att få poststationen återflyttad till järnvägen genom ett brev till poststyrelsen den 26 juni 1905. Poststationsföreståndaren och kronolänsmannen Carl Branzell skrev vid det tillfället i sitt remissvar följande:

"Under påpekande av att, redan under hösten 1904 en av trafikchefen vid Uddevalla-Lelången banan ingiven ansökan i samma syfte som denna av dåvarande poststationsföreståndaren avstyrkts på grund därav, att Tångelanda station vore i saknad av egna och lämpliga lokaler för inrättande av poststation, ävensom att poststationen nu är förlagd till en för

korrespondenterna bekväm och lämplig plats i omedelbar närhet av korsväg, gästgivaregård, handelsbod och tingshus, får jag, då Tångelanda station fortfarande saknar egna och lämpliga lokaler, avstyrka bifall till ifrågavarande framställning"

Avståndet mellan poststationen och järnvägsstationen var 600 meter och handlanden Edberg kunde lugnt fortsätta att svara för lantpoststationen. När den åter flyttat in i hans affär efter Branzells frånträde. Han dog i juli 1921 och änkefru Amanda Paulina Edberg tog vid tills vidare. Från den 1 december 1921 blev handlanden August Valdemar Fogelmark föreståndare, följd 1923 av handlanden Jens Hansson. Hans biträde Teresia Erika Byström svarade i realiteten för postgöromålen.

Från och med 1933 antecknas Greta Olivia Hansson som poststationsföreståndare. Under några månader 1944 hade handlanden Gunnar Albert Johansson befattningen men från den 1 oktober 1944 trädde Julia Ulrika Nilsson till. Hon fick uppleva poststationens indragning med augusti månads utgång 1950.

Om den förenade poststationen med namnet Högsäter berättas i anslutning till övriga järnvägsstationer i detta häfte.

JÄRBO

I ett tidigare omnämnt brev från poststyrelsen den 17 december 1874 till landshövdingen i Älvsborgs län omnämndes bl a ett förespeglat kontrakt om en poststationsföreståndarebefattning "i Jerbo eller Stora Torp vid den postlinje, som sammanbinder de å ömse sidor om Stora Torp belägna nya poststationerna i Högsäter och Råggård".

På denna punkt ändrades planeringen. I brevet gjorde poststyrelsen tillägget att den villkorliga förbindelsen för en poststationsföreståndare i Järbo inte hade kunnat godkännas. Skälet var att "anordnande av poststationer å de ifrågavarande platserna (flera andra fanns nämnda) jämte särskild postföring icke synes skäligen kunna grundas på bestämmelserna i Kungl.kungörelsen den 5 december förlidet år om kronobrevbäringens upphörande och om sättet för fortskaf-

fande av de försändelser, för vilka nämnda brevbäring fått anlitas".

Järbo socken kom ändå att få en egen poststation, nämligen den med namnet Skällsäter den 1 november 1900. Den redovisas senare i detta häfte.

Norra Ryr (Valbo-Ryrs socken)

Poststation 1875-01-01--1898-09-30
Namn Enkelsrud 1881-09-01--

I den brådska som rådde vid årsskitet 1873-1874 var man inte tillräckligt observant när man gav de många nytillkommande poststationerna namn. I flera fall råkade det bli samma eller snarlika namn på poststationer i olika landsändar, vilket man fick rätta till efter hand som de förorsakade felsorteringar. Ett exempel på att man iakttog större försiktighet ett år senare, när de flesta av de resterande "kronobrevbäringspoststationerna" inrättades, utgör poststationen inom Valbo-Ryrs socken. I beslutet från poststyrelsen hette det att en poststation skulle öppnas "i Ryr under benämning Norra Ryr till undvikande av förväxling med förut befintliga poststationen Ryr". Man syftade här på den inte särskilt avlägsna poststationen inom Väne-Ryrs socken, vilken hade inrättats så tidigt som den 1 juli 1867.

Postväskan kom till och skickades från Norra Ryr med kärrposten mellan Kvistrums postkontor och Stigens poststation som färdades där två gånger i veckan i vardera riktningen. Till föreståndare för poststationen i Norra Ryr antogs lantbrukaren Gustaf von Proschwitz med 50 kr i årsavode. Han skrev den 4 september 1875 och sade upp sitt kontrakt. När den överordnade postmästaren i Kvistrum skickade brevet vidare till poststyrelsen, slutade han sitt brev med följande rader:

"Som någon nämnvärd korrespondens icke förekommer vid stationen och frimärkesåtgången i medeltal för varje av sistförflutna första och andra kvartal knappast uppgår till hälften av arvodet, som är 12 kronor 50 öre i kvartalet, hemställes vördsammast till Kungl.Styrelsen om stationens indragande".

Poststyrelsen ville nu först höra länsstyrelsens inställning och kronolänsman Bergmark i Rubbestad fick tillfälle att ut-

tala sig. Det gjorde han på tre foliosidor och framhöll särskilt svårigheter, som vid poststationens indragning skulle uppstå för fjärdingsmannen, nämndemän och kommunala befattningshavare. Han skrev också följande:

"Orsaken till att Herr Proschwitz uppsade sitt med Kungl. Generalpoststyrelsen ingångna kontrakt, var att det för bestridande av föreståndareplatsen bestämda arvode icke ersatte den tid och arbete som åtgår för postens skötande".

Efter landskansliets tillstyrkan höjdes nu årsarvodet till 150 kr och von Proschwitz återtog sin uppsägelse.

Det dröjde ändå inte länge förrän postmästare G E Rundberg i Kvistrum föreslog poststationens indragning. Det var en följd av en cirkulärnotis i september 1875, enligt vilken statistiska uppgifter om de små poststationernas verksamhet skulle lämnas till poststyrelsen. I samma brev föreslog Rundberg indragning av poststationerna i Töftedal, Norra Ryr och Svarteborg inom sitt revir. Detta brev blev daterat den 15 januari 1876, således kort tid efter att von Proschwitz hade fått beslut om arvodeshöjning.

Vid det förslaget fäste poststyrelsen inte något avseende. Däremot begrundade man ett förslag av samme postmästare den 26 februari 1877 om poststationens indragning. Han började sitt brev på följande sätt:

"Med anledning därav att postutväxlingen å linjen Kvistrum-Stigen är tämligen obetydlig, får postkontoret hos Kungl. Styrelsen hemställa om ej lantbrevbäring å denna linje kunde inrättas, i vilket fall poststationerna i Norra Ryr och Hedentorp torde kunna indragas. Poststationen i Norra Ryr avsatte under år 1878 frimärken till belopp av 318 kronor och poststationen i Hedentorp till belopp av 298 kronor 4 öre."

Landskansliet i Bohuslän hade ingen erinran mot förslaget, då "av ifrågavarande postlinje endast en sträcka av 0,8 mil ligger inom detta län i en glest bebodd trakt". Däremot framhöll landskansliet i Vänersborg efter samråd med kronofogden och länsmannen, att den ville "till ifrågavarande framställning till alla delar bifall avstyrka".

På grund av förväxling vid sortering av post till Norra Ryrs annexförsamling (i Uddevalla pastorat) föreslog postmästare Rundberg i ett brev den 15 april 1882 att Norra Ryrs poststation skulle namnändras till Ryrs säteri, "å vars ägor den är belägen". Efter samråd föreslog landskansliet i ett brev den 29 juni 1882, att poststationen skulle benämnas antingen Enkelsrud eller Presterud. Poststyrelsen stannade

för Enkelsrud, ett namn som användes från den 1 september 1882.

Ankefru Helena Sofia Elisabeth von Proschwitz övertog formellt poststationen i Enkelsrud den 1 februari 1894 och fick drygt fyra år senare uppleva dess indragning. Efter undersökning och konstaterande av dess obehövlighet beslöt poststyrelsen den 21 september 1898 att poststationen skulle dras in med den månadens utgång. Två och ett halvt år tidigare hade postmästare Gustaf Emil Rundberg i Kvistrum befordrats till postmästarstolen i Simrishamn. Han hade upprepade gånger föreslagit indragning av poststationen i Norra Ryr.

		Renland—Färgelanda.			
		(Från den 5 juli 1895.)			
—	6,0				—
		Renlands poststation (Rennelanda stom).	F.	6,30	
		Gillesbyn			
		Stentorp			
		Källstorp (handelsboden)			
		Ösby (handelsboden)			
		Norra Backen			
		Södra Backen			
		Häro			
		Brasäter			
		Hede			
	1,9	Tåsterud			
		Vestra Edstena			
		Norra Edstena			
		Åkesäter			
		Åttingsåker			
		Åttingsberg			
		Årbol			
		Bäckerböle			
		Bärböle (handelsboden)			
10,30	—	Näsböle	F.		2,0
10,45	—	Färgelanda prestgård*)	F.		1,45
		Färgelanda (blifvande poststation)			
		Postföringen å linjen ombesörjes af landtbrevbärare.			
		*) Intilldess Färgelanda poststation träder i verksamhet, eger landtbrevbäringen rum allena mellan Renlands poststation och Färgelanda prestgård, dervid i båda riktningarna besöks mellanliggande ställen.			

Illustration till uppsatsen på nästa sida: När poststationen i Rennelanda återinrättades med namnet Renland, inrättades också en lantbrevbäring, kombinerad med postföring. Detaljrikt visar tidtabellen lantbrevbärarens besöksplatser.

RENNELANDA (Renland) (Rännelanda socken)

I ortstämpelkatalogerna finner man poststationerna Renland och Rennelanda omedelbart efter varandra. Även om det inte framgår genom hänvisning, är det fråga om samma poststation med ett uppehåll i verksamheten på 16 år.

När kronobrevbäringen upphörde i Älvsborgs län, utsågs kronolänsmannen A F Lundbohm till föreståndare från 1875 års ingång för den då nyinrättade poststationen med namnet Rennelanda. Förrre soldaten Anders Kron i Stentorp bar posten mellan Högsäter och Rennelanda för 76 öre per mil.

Lundbohm kunde inte från början åta sig bestyret som postföreståndare men för honom vikarierade lanthandlaren M Andersson i Gillesbyn. Därifrån flyttades poststationen till Rennelanda stom den 1 april 1875, samtidigt som Lundbohm bosatte sig där. Hans årsersättning fastställdes då till 200 kr, fyra gånger så mycket som den ursprungliga.

När lantbrevbäring infördes fyra år senare, drogs poststationen in den 31 mars 1879. Lantbrevbäraren besökte länsmansbostället för att avlämna och ta emot post, men "vanliga" kunder skulle inte längre bege sig till Rennelanda stom för att uträtta sina postärenden. De fick i stället passa lantbrevbäraren under dennes vandring eller också fick de låta det oavlönade kommunombudet förmedla deras ärenden med lantbrevbäraren. Kommunombud, det var just handlanden M Andersson i Gillesbyn, som haft hand om poststationen under dess första tre månader.

Behovet av en poststation i Rennelanda blev alltmer uttalat efter hand som posttrafiken ökade. Efter framställning till poststyrelsen lyckades befolkningen också få gehör för sina önskemål. Den 1 maj 1895 återinrättades poststationen, nu med namnet Renland. Den förlades precis som dess föregångare till Rennelanda stom och föreståndare blev den nye länsmannen, Sixten E A Lundbohm. Hans årsarvode blev till en början 150 kr men höjdes den 1 april 1901 till 360 kr. Posten till den återinrättade poststationen skickades med en lantbrevbärare som gick två gånger i veckan mellan Tångelanda och Fjälla poststationer. Den lantbrevbäringslinjen betjänade till en början också Lerdals socken, där man fick vänta ända till 1909 på att få en egen poststation.

Oskar A von Speidern övertog poststationen i Renland från och med april 1906 och var dess föreståndare i något mer än tio år. Den 1 oktober 1916 tog lantbrukaren Carl Magnus Paulsson vid. Hans biträde Anna Matilda Paulsson blev föreståndare den 1 juli 1932, följd i september 1939 av Anders Petter Paulsson. När denne fick pension från och med 1964 uppehölls befattningen på vakans tills poststationen kunde dras in med maj månads utgång 1965.

Råggård (Råggårds socken)

Poststation 1875-01-01--1967-04-29
Postombud 1967-05-02--1973-02-28

Med komminister S Setterlind tecknades avtal om poststationen i Råggård, som öppnades den 1 januari 1875. Han lyckades få sitt ursprungliga årsarvode på 50 kr höjt till 200 kr, men då poststyrelsen tyckte det var för högt, utverkades landskansliets hjälp att skaffa en annan. Valet föll på skolläraren Joh. Lindström som fick se arvodet sänkt till 100 kr. Detta fann han snart nog vara för lågt och begärde i ett brev den 31 december 1878 att få det höjt till 200 kr som hade medgetts Setterlind under en del av den korta period han varit föreståndare. Efter prutning blev det 150 kr.

Sedan Lindström flyttat från Råggård, antogs handlanden Johan Fredric Olsson till föreståndare från den 1 juli 1880. Han var i tjänst i hela 45 år. Den 1 juli 1925 blev Amanda Kristina Werner föreståndare, följd den 1 juli 1938 av sonen Johan Harald Werner. Han lyckades inte så bra och efter att en vikarie tagit över i maj 1943 blev handlanden Erik Einar Pettersson föreståndare. Denne fick uppleva poststationens indragning den 29 april 1967 men fick fortsatt anställning som ansvarig för ett postombud, vilket kompletterade den ersättande lantbrevbäringen till och med februari 1973.

Rådanefors (Ödeborgs socken)

Poststation 1895-04-01--1951-04-30

Fanjunkaren L P Lindskog vid Västgötadals regemente förhörde sig i ett brev den 14 november 1893 till poststyrelsen om möjligheten att få en poststation på egendomen Anolfsbäcken. Den låg i västra delen av Frändefors socken, ganska nära gränsen till Ödeborgs socken. I brevet uppgavs Anolfsbäcken ligga "i folkrik trakt en mil från Frändefors järnvägsstation omkring 200 meter från allmänna landsvägen som leder till poststationen Stigen". Lindskog fick sin post genom en lösväska från Frändefors.

Där tyckte stinsen och poststationsföreståndaren Johan Larsson att postmängden var liten i lösväskan i förhållande till post adresserad till andra platser i omgivningen. Däremot tyckte poststationsföreståndare Magnus Andersson i Stigen, att det kunde behövas en mindre poststation för Anolfsbäckens "folkrika omnejd". I detta instämde postmästare Bror af Klercker i Mellerud.

Hjalmar Andersson vid Stigens Yllefabrik svarade för transport av post mellan Frändefors och Tångelanda samt mellan Fölen och Frändefors. Han förklarade sig vilja ha 50 öre mer per tur, om han skulle göra avvikelser från landsvägen för post till Anolfsbäcken.

Medan utredningen pågick fick poststyrelsen den 25 januari 1894 ett brev från disponent Johan Olliver Kollén med framställning om en poststation i Rådanefors ej särskilt långt från Anolfsbäcken men på västra sidan om häradsgränsen, d v s i Ödeborgs socken. Postinspektören i Göteborg frågade nu postmästaren i Mellerud "till vilket av ifrågavarande ställen, Anolfsbäcken eller Rådanefors, anses lämpligast att förlägga en poststation". Sedan poststationsföreståndarna i Frändefors och Stigen båda föreslagit Rådanefors, anslöt sig postmästare af Klercker till denna uppfattning.

Kronofogden hade ursprungligen en annan uppfattning men ändrade sig vid samtal med postinspektören i Göteborg. Den sistnämnde ansåg att den nya poststationen borde inrättas utan att avvakta "tiden för Uddevalla-Lelången järnvägs öppnande för allmän trafik". Han ansåg att vid denna senare tidpunkt föreslå flyttning av poststationen i Stigen till Färgelanda järnvägsstation och att byta ut den

åkande posten mellan Frändefors och Färgelanda mot lantbrevbärningar, en mellan Frändefors och Rådanefors och en mellan Färgelanda och Stigen.

Poststyrelsen övertygades om behovet av en poststation i Rådanefors och tvekade inte att besluta om en sådan med disponent Kollén som föreståndare. Poststationen öppnades den 1 april 1895 och fick finnas kvar även efter den stora omorganisation som inträffade när Lelångenbanan togs i bruk under den följande sommaren.

Änkefru Maria Augusta Kollén tog över poststationen den 6 februari 1905 och blev kvar till sitt 69:e levnadsår. Från och med 1932 blev förra handarbetslärarinnan Alma Karolina Augusta Kollén föreståndare. Hon hade befattningen till poststationens indragning med april månads utgång 1951.

LELÅNGENBANANS FÖRENADE POSTSTATIONER

I det föregående har vid flera tillfällen nämnts exempel på hur tillkomsten av Lelången-banan medförde omorganisation av postnätet. I detta avsnitt berörs de förenade poststationerna utmed järnvägen i riktning från söder till norr i den mån de finns inom Valbo härad. Alla inrättades inte samtidigt som järnvägen öppnades för allmän trafik. De som kom till då nämndes i ett cirkulär från poststyrelsen, utgivet den 27 juli 1895, d v s dagen före deras tillblivelse, nämligen Lane, Nättjebacka, Ellenö, Färgelanda, Hjärtsäter, Tångelanda, Iväg och Dingelvik. Samtidigt drog man in lantpoststationerna med namnen Ellenö, Stigen, Tångelanda, Ödsköld och Steneby.

Nättjebacka (Torps socken)

Järnvägsstation 1895-07-28--1955-11-30

Carl Alfred Johansson Stehn blev ansvarig för posten i Nättjebacka från start den 28 juli 1895. Järnvägsstationen låg på en för befolkningen dåligt vald plats en kilometer

norr om landsvägskorsningen. Detta bedömdes nödvändigt med hänsyn till markens beskaffenhet. Efter Stehn ansvarade följande järnvägsanställda för posten i Nättjebacka till poststationens indragning med november månads utgång 1955:

Frans Gustaf Hjelmqvist (febr-sept 1899), Johan Emil Sporre (1899-1901), Johan August Carlberg (1901-1907), Gustaf Daniel Olsson (1908-1916), Janne J:son Lindskog (1916-1935) och Gunhild Karin Sofia Lindskog (1935-1955).

Ellenö (Torps socken)

Den förenade poststationen i Ellenö har berörts tidigare i anslutning till den ursprungliga poststationen med namnet Hedentorp.

Järnvägspoststation 1899-12-01--1964-09-26
Lantpoststation 1964-09-27--1978-09-30
(Lokal)postkontor 1978-10-01--
Post i butik enligt projekt Nät 92

Ödeborg (Ödeborgs socken)

J Edvard Jansson i Ellenö, som vi mött några gånger i detta häfte, uppförde ett stationshus i Ödeborg, som stod färdigt för järnvägens räkning den 19 oktober 1899. Det dröjde inte länge förrän där också inrättades en poststation, och detta på begäran av Ödeborgs Bruk. Den öppnades den 1 december 1899 med Frans Linus Ehnar som ansvarig. I oktober 1900 tog Gustaf Hjalmar Rådström över men i september 1916 återvände Ehnar som föreståndare under en tioårsperiod. Därefter har följande järnvägsanställda ansvarat för postservice i Ödeborg: Adolf Andersson (1926-1942), Karl O E Åkerlind (1942-1946), Per Johan Andrén (1946-1948), Johan Edvin Jönsson (1948-1950), Per Ivar Torsten Sandberg (1950-1954), Ivan Jan Arnold Norling (1954-1961) och Hilding Viktor Gunnar Andersson (1962-1964).

Den 27 september 1964 skildes post och järnväg åt och Märta Linnéa Sjöqvist blev nu poststationsföreståndare. Hon hade bl a varit lantbrevbärare på linjen Lugnås-Jägartorp. Den 1 oktober 1978 förvandlades poststationen

till ett s k lokalpostkontor. Postutdelningen sker från Färgelanda.

En lantpoststation i Ödeborg hade förts på tal i landskansliets förslag till poststyrelsen om hur postgången skulle ordnas när kronobrevbäringen upphörde 1875. I poststyrelsens brev till landskansliet den 17 december 1874 hade det erhållna förslagskontraktet inte godkänts, då poststationen inte syntes kunna vara motiverad på grund av bestämmelserna i kungörelsen den 5 december 1873.

Järnvägspoststation 1895-07-28--1919-03-31
Lantpoststation 1919-04-01--1947-02-28
Postexpedition 1947-03-01--1968-09-30
(Lokal)postkontor 1968-10-01--

Färgelanda

I det föregående har nämnts att lantpoststationen i Stigen drogs in när en poststation öppnades i Färgelanda stationshus den 28 juli 1895. Poststationsföreståndaren i Stigen, Magnus Andersson, såg naturligtvis inte detta med blida ögon, som framgått av det inledande avsnittet om Stigen.

Anderssons begäran att poststationen skulle få bibehållas förklingade ju ohörd. Vid stationen i Färgelanda blev nu Oskar Edvard Jansson ansvarig för posten. Han efterträddes 1899 av Fredrik Vitalis Streijffert tills posten skildes från järnvägen den 1 april 1919 och flyttades till Vänersborgsbankens hus.

Nu tog fröken Sonja Margareta Kindborg över posten i samhället under en kortare period och lämnade den 1 juli 1920 över till Alfa Margareta Almers. När Alma Mathilda Paulsson blev poststationsföreståndare den 1 september 1939, anade hon kanske inte att trafiken skulle öka så mycket att poststationen skulle få högre status. Det fick den emellertid den 1 mars 1947 och kallades då postexpedition och Anna fick titeln stationsmästare. Gunborg Alm tog över efter henne. I postverkets nya terminologi blev det ett postkontor i Färgelanda, där Bengt Nilsson med titeln postmästare fick ta över ansvaret för postdistribution till drygt 1200 hushåll.

Hjärtsäter (Färgelanda socken)

Ett skäl till att det blev en järnvägsstation i Hjärtsäter uppges ha varit närheten till industrierna i Stigen, ca 3 km. Stationen öppnades den 28 juli 1895 och från samma dag blev stationsföreståndaren Johan Emil Sporre ansvarig för postens skötsel. Efter honom vilade detta ansvar på följande järnvägsanställda till poststationens indragning med augusti månads utgång 1957: Anton Lorenz Lindgren (1896-1908), Johan Henning Segerlind (1908-1922), Nils Hjalmar Segerlind (1922-1937) och Elsa Ingeborg Segerlind (1937-1957).

Högsäter (Högsäters socken)

Järnvägspoststation 1896-05-01--1933-06-30
Lantpoststation 1933-07-01--1951-09-30
Postexpedition 1951-10-01--1968-09-30
(Lokal)postkontor 1968-10-01--

Den förenade poststation som ersatte lantpoststationen Tångelanda i Högsäters socken, har redovisats tidigare. Efter påtryckning och förslag av postinspektör Otto Schütz i ett brev till poststyrelsen den 12 april 1896 öppnades omkring tio månader efter att järnvägen tagits i bruk för trafik en förenad post- och järnvägsstation med namnet Högsäter den 1 maj 1896. Johan Emil Sporre som varit föreståndare i Hjärtsäter, flyttade nu till Högsäter och fick postansvaret. Det flyttades över på efterträdaren Frans Gustaf Jansson Hjelmqvist den 22 september 1899. Han blev kvar under ett halvt sekel och var vid sin avgång 78 år gammal. År 1933 avgick han visserligen ur järnvägens tjänst, men han blev föreståndare för den då inrättade lantpoststationen Högsäter på 250 meters avstånd från järnvägsstationen.

Bror Valdemar Brynestam efterträdde honom den 1 oktober 1949 och fick uppleva poststationens statushöjning till postexpedition den 1 oktober 1951. Med ansvar för postservice till 1100 hushåll fick sedermera postmästare Annika Blomqvist ta över postkontoret, som termen blev i postverkets nya organisation på 1970-och 1980-talen.

Skällsäter (Järbo socken)

Järnvägspoststation 1900-11-01--1964-07-26
Lantpoststation 1964-07-27--1967-04-30

När järnvägen lade ner trafiken vid stationen i Tångelanda drogs poststationen där in den 31 oktober 1900. Järnvägen öppnade en ny station i Skällsäter på 8 kilometers avstånd från Tångelanda. I ett brev till poststyrelsen den 24 oktober 1900 hemställde postinspektör Adolf Malmgren att en poststation samtidigt skulle få öppnas i Skällsäter, något som poststyrelsen gillade vid föredragning den 26 oktober. Samtidigt ändrades lantbrevbäringslinjen från Tångelanda till Råggård att utgå från Skällsäter. Torparen Erik Magnus Andersson i Hugeryr fick därigenom ett nytt kontrakt, som gav honom en krona i ersättning för varje tur fram och åter.

För postservice i järnvägsstationen i Skällsäter ansvarade följande järnvägsanställda: Anders Gustaf Öqvist (1900-1904), Gustaf M Streijffert (1904-1916), Carl Andersson (1916-1936), Sven Bertil Carlberg (1936-1938), Karl Valdemar Levin (1938-1945), Sven Edvin Harry Lindskog (1945-1947), Olof Gunnar Widengård (1947-1952), Elov Harald Andréé (1952-1957) och Karl Halvard Gustavsson (1957-1964).

Järnvägstrafikens slut medförde skilsmässa den 27 september 1964. I avvaktan på omorganisation fick poststationen bibehållas med Elsa Ingeborg Segerlind som vakansvikarie. Omorganisationen innebar bl a att poststationen drogs in med april månads utgång 1967.

Dals Lerdal (Lerdals socken)

Poststation 1909-07-01--1967-04-30

Förhoppningar om att få en poststation i Lerdals socken när kronobrevbärningen upphörde i Älvsborgs län hade visats i landskansliets förslag till poststyrelsen. De grusades dock, för i poststyrelsens brev till landskansliet den 17 december 1874 nämndes att förslagskontraktet med en poststationsföreståndare i Lerdal inte hade kunnat godkännas

"enär anordnande av poststation å ifrågavarande plats icke skäligen synes kunna grundas på bestämmelserna i Kungl. kungörelsen den 5 december 1873 om kronobrevbäringens upphörande". Kanske hade man bedömt att behovet inte kunde dokumenteras för en så obetydlig trakt som en annexsocken i Högsäters pastorat.

Men naturligtvis ville församlingen försöka att få en egen poststation. Frågan togs upp vid kommunalstämman den 8 juni 1880 i församlingens skolhus. I protokollet framhölls att det var förenat med den största uppoffring av både tid och omkostnader att bege sig till den nära två mil avlägsna poststationen i Högsäter, när man skulle skicka "penningebrev". Den poststation som man önskade, vore lämplig att förbinda med postlinjen genom Rölanda till Eds station och församlingens skollärare A Andersson var villig "för en ringa ersättning upplåta rum samt till Postverkets och Allmänhetens bästa poststationen förestå."

När lantbrevbäringen Högsäter - Lerdal inrättades 1879, hade man fått en förbättring genom att lantbrevbäraren tog med vanlig post och rekommenderade brev samt postanvisningar på små belopp, om de blott kvitterades i förväg. De som inte hade direkt kontakt med lantbrevbäraren, kunde hämta sin post hos kommunombudet i Lerdal, men värdepост, som inte kvitterades i förväg, och paket över ett kilo fick var och en hämta i Högsäter.

Det var inte riskfritt att kvittera i förväg. Detta framhöll folkskollärare Andersson i sitt brev till poststyrelsen den 14 juni 1880 med bl a följande rader:

"...fastän man för resans undvikande kvitterat och åt postbudet uppdragit att överföra värdet, sedan postverket sådant erkännande erhållit, har man ju ingen säkerhet för vad som under så lång väg, som tillryggalägges ofta under dygnets mörkaste del, kan hända personen med den olåsta, ofta rätt dyrbara väskan".

Postinspektören i Göteborg lät poststationsföreståndare A Jacobsson i Högsäter uttala sig. Därifrån kunde man vänta sig motstånd, eftersom en ny poststation i närheten skulle kunna påverka den äldre poststationens omsättning. Men det tänkte kanske Jacobsson inte på, för han skrev att man kunde "anlägga en poststation i Lerdal med högst 50 kronors arvode per år å linjen Rennelanda - Högsäter".

Folkskollärare Andersson skrev ett intyg om att han "i mänsklighetens namn" åtog sig att upplåta rum och förestå

poststation mot 50 kr i årsarvode. I sin framställning till poststyrelsen den 9 augusti 1880 tillstyrkte postinspektören, men vid den slutliga föredragningen i Stockholm den 9 september försågs ärendet med påteckningen "ansågs ej för närvarande böra till någon åtgärd föranleda".

En ny framställning kom 1887, då skolläraren Gustaf Bodell erbjöd sig att bli föreståndare. Tillstyrkan från poststationsföreståndarna i Sanne och Fjälla stod i kontrast mot avstyrkan från poststationsföreståndaren i Krokstad. Poststyrelsen fäste sig vid ett annat avstyrkande, nämligen av postmästare Gustaf Emil Rundberg i Kvistrum och lämnade ärendet utan åtgärd.

Lika illa gick det för lerdalsborna vid nya försök följande år. Till ännu en kraftansträngning valdes på kommunalstämman den 28 oktober 1905 Gustaf Bodell att föra pennan. Han framhöll i sitt brev till poststyrelsen bland annat "att grannsocknen Rennelanda, som både till areal och folkmängd är lik Lerdal, har en postanstalt med ankommande och avgående post sex gånger i veckan". Poststyrelsen ansåg emellertid efter undersökning "att Lerdals församling redan blivit i postalt hänseende väl tillgodosedd medelst lantbrevbäring å linjen Renland - Bäcke".

Det därmed självklara negativa beskedet följdes av en ny framställning från Gustaf Bodell i september 1906 och ännu en i januari 1907. En omfattande skriftväxling följde, i vilken åsikter bröts mot åsikter. Till dem med avvikande tankar hörde poststationsföreståndaren i Renland, som också var kronolänsman i Valbo härads norra distrikt. Han protesterade mot den nya lantbrevbäringslinje mellan Fjälla och Lerdal, som blev ett resultat av utredningen. Poststyrelsen följde dock ett förslag från postinspektionen att organisera om lantbrevbäringen men inte inrätta någon poststation i Lerdal.

Ytterligare några år fick man vänta på en sådan förbättring men den 1 juli 1909 inrättades äntligen en poststation med namnet Dals Lerdal. Folkskollärare Gustaf Bodell blev som väntat föreståndare och var kvar på sin post till sin död den 30 maj 1925, då 64 år gammal. Handlanden Sven Ivan Andersson tog nu över poststationen, följt från 1932 års början av Hulda Amalia Johansson. Vid hennes avgång med 1954 års utgång hölls befattningen vakant i avvaktan på omorganisation. Det blev en lång vakans men med april månads utgång 1967 drogs poststationen in.

Utdrag af Pratts Rätt Hällit
med Lerdals Församling i dets
Lokalförhållanden den 12 Februari 1889

§ 2

För att få afhjälpa de stora olägenheten
som äro förenade med den nuvarande
anordningen med Postgången, beslut
Stämman, att ingå till Kongl.
Generalpoststyrelsen med anhållan
att Posten från Dviström till Ed,
måtte från Kviststad dragas genom
Lanne och Lerdal till Fjella i Stället
för att den nu blott går genom Kviststad
och att en Postanstalt måtte öppnas
och invättas i Lerdal, och att en
Postföreståndare måtte förordnas, för
att ingå till Kongl. Generalpoststyrelsen
med denna vår Ödmjuka ansökan
att påpeka de olägenheten som äro
förenade med nuvarande Postgång
valdes folkskolläraren Gustaf
Bodell, för att påpeka och tillrämma
gifva de Ökade inkomsten därigenom
Kamrn Postverket till del
Såhanda förklarar mit och beslutat Lars
Åfron Mettner

Elias Persson ordförande

Utdrag ur 1875 års postkarta. Heldragna grova linjer betecknar färdiga järnvägar, streckade järnvägar under byggnad.